

Mint a filmekben

Aznap este randim volt, azaz lett volna, ha nem kellett volna beismernem fél óra várakozás és huszonnyolc nem fogadott hívás megkísérlése után, hogy felültettek.

Épp azon gondolkodtam, hogy kikérjek-e a jeges tea mellé egy vodkát, nem mintha kívánnám, csak hogy átlendítsen a megaláztatáson, amikor leült mellém. Szakálla volt és kerek szemüvege, mint egy túlkoros, alkoholista harry potternek, miután lehúzott húsz évet a mágiaügyi minisztériumban, kezeletlen ptsd-vel.

– Nem jött el? – kérdezte, hangjában jól kivehető együttérzéssel.

Felvontam a szemöldököm.

– Mindig ezt csinálják – folytatta zavartalanul. – Tudod, honnan lehet megismerni ezt a típust? Azt mondják magukról, hogy romantikusak és az igazira várnak. De mit is jelent ez ennyi idősen, valójában? Hogy kizárólag olyan nőkre hajtanak, akik szóba sem állnának velük, hát nem logikus?

Kikértem a vodkát.

– És ha nagy néha mégis szóba áll velük egy-egy – csapott az asztalra a férfi –, az csak szórakozik velük és kihasználja őket. Ezért van egy csomó szomorú sztorijuk arról, hogy a nők milyen gonoszak.

A vodka megérkezett.

– Ami melegágya a nőgyűlöletnek.

Felsóhajtottam és lehúztam.

– Azt hiszem, ez rám is igaz lehet – tette hozzá önkritikusan. – De tudod, ez miért jó hír?

Próbáltam nem bólintani. Nem tudom, sikerült-e, de megpróbáltam.

– Azért, mert legalább narcisztikus nem vagyok. Aki azzal jön, hogy az összes többi férfi szemét, csak ő nem, az mindig narcisztikus. Tudtad?

Erre már nem bírtam nem bólintani. Nyilván tudtam.

A bólintást a férfi úgy értelmezte, hogy mostantól haverok vagyunk. Megragadta a kezemet, és lelkesen megrázta.

– Boldog vagyok, hogy végre találkoztunk! El sem tudod képzelni, mennyire vártam ezt a pillanatot!

Megpróbáltam elhúzódni, de a puhány külső ellenére a marka vaskeményen szorított.

– Hónapok óta csak rád gondolok! – ömlengett tovább.

Bevettem minden erőmet, hogy kiszabaduljak, sikertelenül.

– Jaj, nem úgy értem! – kapott észbe, eleresztve a kezem egy pillanat alatt.

– Bocsánat! Nem akartam rád hozni a frászt, de az a helyzet, hogy szükségem van rád.

Levette a szemüvegét, és vaksin mosolygott rám, mint egy joviális vakond.

– Persze ezt sem úgy értem – szabadkozott. – Nem úgy van szükségem rád! Én nem azt akarom tőled, amit a többiek, dehogy!

– Pedig még három vodka, és megfontoltam volna – feleltem őszintén.
Nem úgy tűnt, mintha meglepné a hír. Úgy sem, mintha különösebben érdekelné.

– A hangod is pont olyan, amilyennek képzeltem – jelentette ki. – Mintha apró kavicsokat forralnának egy kuktában, ecettel felöntve.

– Milyen kavicsokat?

– Fényes folyami kavicsokat. Nem valami béna murvát, vagy ilyesmi.

– És az ecet lassan feloldja őket?

– Pontosan.

Mi tagadás, elég jól megértettük egymást. Nem láttam akadályát, hogy mélyebb beszélgetésbe elegendjünk.

– Azt mondtad, szükséged van rám.

– Igen, nélküled nem megy tovább.

– Mi nem megy?

– Semmi.

Kértem még egy vodkát. Időszerűnek tűnt.

– Semmi, ami fontos – fűzte tovább a gondolatát, ami ezek szerint tartalmazott egy rejtett, kívülálló számára felismerhetetlen logikát.

– Mi a fontos neked?

– Ugyanaz, ami másnak. Azaz ami másnak is a legfontosabb lenne, ha az emberek képesek lennének a mélyebb összefüggések felismerésére. Az egyetlen dolog az életben, ami felébreszti a valódi együttérzés képességét, és megszabadít a kintól, ha csak átmenetileg is.

– Az alkohol?

– Az alkotás – válaszolta közelebb hajolva. – Látod, pár betű híján eltá-
láltad.

Hátrádóltam a széken, a távozást fontolgatva. Ha most elindulok, még időben hazaérek ahhoz, hogy beleférjen egy film, és holnap se legyek zombi reggel hatkor, amikor ébreszt a telefon.

– Szóval az alkotás – ismételtam. – Izgalmasan hangzik, de...

– Izgalmas is – állította. – Nincs semmi, ami az alkotáshoz fogható. Bár a művészet, ha nem hoz termést az életben, hatástalan, én ezt vallom.

– Te művész vagy?

– Megítélés kérdése.

– Hagyjuk a mellédumálást – intettem le. – Amikor valaki ilyen tovább-
kérdésre kényszerítő fogalmakkal operál, csak fel akarja kelteni az érdeklődést, de közben mélyen meg van győződve a saját nagyszerűségéről. És aki meg van...

– Tudom, narcisztikus.

– Az vagy, mégis?

– Filmrendező vagyok.

– Tehát igen. De legalább igazi? Vannak rendes filmjeid?

– Vannak.

– Jó neked. De hogy jövök én ehhez?

– Filmet fogok forgatni az életedből – felelte, a kétség legkisebb jele nélkül.

– Miért pont az enyémből?

– Mert a történeted olyan, mint egy kő a cipőben.

Ezzel nem tudtam vitatkozni. Megittam a vodkát, és kezet nyújtottam neki.

– Ancsa.

– Lars von Trier.

Jó erősen megszorította a kezemet.

– A részleteket megbeszéljük később – mondta udvarias mosollyal. – Tovább most nem is zavarnék, majd jelentkezem.

Láttam, hogy kifelé menet még odamegy a pulthoz, és kifizeti a számlát. Ez volt az egyik oka, hogy nem rendeltem egy harmadik vodkát, kínos lett volna tovább maradni, nem mintha a pincért a legkevésbé is érdekelt volna, hánynál állok meg végül. A másik ugyanaz volt, mint korábban: egy film, csak éppen már egy másik.

Amint hazaértem, elindítottam pár letöltést, és amíg lemostam magamról a hiábavalóság és az etanol szagát, hagytam futni a gépet. Majd csináltam egy vájling popcornrt, és belekezdtem, nagyjából időrendben.

Nem tudom, meddig jutottam az életműben, és mikor következett be a filmszakadás, abban viszont egészen biztos voltam reggel, hogy ha Lars von Trier akar filmet forgatni az ember életéből, az semmi jót nem jelent.

Kevésbé bírtam magabiztosan állást foglalni abban a kérdésben, hogy mi riasztott fel tíz perccel a beállított ébresztő előtt. Csak akkor jöttem rá, amikor a telefonom megint pittyegett, aztán megint, sűrűn egymás után, vadul köpködve magából az üzenethangokat.

74

Akkor sem állt le, amikor kézbe vettem. Egy riasztóan hosszú üzenetfolyam várt, egy hamisítatlan nagymonológ, százhatvan karakternyi részletekre szabdalva. Nem éreztem magamban az erőt, hogy végigolvassam, viszont amikor a telefon megcsörrent a kezemben, gondolkodás nélkül felvettem.

– Na, elolvastad? – kérdezte egy zaklatott hang.

– Kivel beszélek?

– Lars, természetesen – mondta Lars. – Nem gond ám, ha nem értél a végére, ez egyébként is csak egy nulladik változat, épp csak arra jó, hogy beszélni tudjunk róla, érted, megindulhasson a párbeszéd, brainstorming, whatever, nem nagy ügy.

Dünnögtem valamit arról, hogy majd megnézem, ha beindul az agyműködésem, de addig is mi lenne, ha befogná egy percre, és hagyna békében kávézni.

Lars nem sértődött meg, sajnós, és be sem fogta.

– Kávézz csak nyugodtan, ki is lehet hangosítani addig, nem foglak zavarani, csak elmondom, milyen ötleteim támadtak tegnap óta, mert az a találkozás nagyon inspiráló volt.

A kávézás elég jól ment Lars szövegelése mellett is, valóban, de pisilni már sokkal nehezebb volt így. Próbáltam nem csobogni, de rá kellett jönnöm, hogy nem lehet egyszerre kiengedni és visszatartani, az eredmény csak akadozó csobogás, ami minden újabb adagnál csak még hangosabb, ráadásul tovább is tart.

Mire eljutottam az öltözködésig (Lars a sima fehér bugyira szavazott a lepárdmintással szemben) és a fésülködésig (Lars szerint ma nem kell megmosni, egy napot simán kibír még, a túl gyakori mosástól amúgy is csak felborul a fejbőr pH-értéke), megtaláltam a hangomat is.

– Figyu, Lars – mondtam, miközben az ajtót zártam –, nem az, hogy nem vagy szimpatikus, csak hát rémálmaim lettek a filmjeidtől, baszki. És ez elvezetett addig a felismerésig, hogy talán nem is szeretném, hogy...

Szívesen kifejtettem volna mélyebben is, miért tartom nagyon rossz ötletnek, hogy film készüljön az életemből, amennyiben az nem Disney, cuiki betétdalokkal, és ha mégsem az, legalább nem egy Von Trier, de belém szorultak a szavak. A ház előtt ott állt Lars, és a szelektív hulladékomat válogatta.

– Mindig ezt csinálod – mondta, mintegy magának –, csak lekúrod ide, egy zacskóban, hogy majd szétválogatod, aztán sosem jutsz odáig, és itt rohad a kapu mellett az idők végezetéig.

– Sajnálom – suttogtam, mert tényleg mindig ezt csináltam. – De ez még mindig nem ok arra, hogy...

– Hogy?

– Hogy filmet forgass rólam! – robbant ki belőlem a jogos felháborodás. – Nem ezt érdemlem!

– Miről beszélsz?

– Nem vagyok őrült!

– Nana.

– Se nimfomániás!

– Pláne.

– A többiről ne is beszéljünk!

– Jól van, ne húzd fel magad ilyen hülyeségeken – kérte Lars. – Senki nem állította, hogy az vagy. Ez egy tök normális film lesz, oké?

Gyanakodva méregettem, de tény, hogy a szelektívet is megbízhatóan elválogatta, műanyag, papír, üveg, minden a helyére, minőségi munka.

– Tök normális – ismételte, és megpaskolta a vállamat. – A forgatókönyvet, amit átküldtem, inkább meg se nézd, jó? Küldök egy sokkal jobbat még ma.

Amikor a munkahelyemen pittyegni kezdett a telefonom, már meg sem lepődtem. Lars utána rögtön hívott, és hiába tartottam épp egy excel-tábla közepén, felvettem.

– Elolvastad? – kérdezte köszönés helyett.

– Ebben a pillanatban küldted, hogy olvastam volna máris el?

– Jó, rendben. Csak ne lennél ennyire munkaalkoholista.

– Mi? Én nem is...

– Lófaszt nem. De nem gond. Majd beleírom ezt is.

– Ne merészed – sziszegtem a telefonba. – Csak azért mondd, mert nem estem neki rögtön a hülye forgatókönyvednek. Ez idegesít, mi?

– Rohadtul nem.

– Dehogynem. Nem fér össze a zsenialitással. Ó, basszus, te tényleg narcisztikus vagy!

– Ha ilyeneket mondasz nekem a telefonban, azt fogják hinni, a pasiddal beszélsz.

– Csak nem arra céloz ezzel – firtattam sokkal halkabban, körbepillantva az íródában –, hogy én csak narcisztikusokat tudok összeszedni?

– Miért, talán nem?

– Rohadtul nem!

– Ezt igennek veszem. Már bele is írtam.

Káromkodtam és kinyomtattam a hívást. Mozdulat közben összeakadt a tekintetem Szandival, a jobb sarokban levő íróasztalnál, és tökéletes pontossággal meg tudtam állapítani, hogy arra gondol, amit Lars előre jelzett.

Öt perc sem telt el, és a telefonom megint csörgött. Nem vettem fel. Larsnak is meg kell értenie, hogy a munka az első, legyen akármilyen híres rendező. De nem értette, mint az további öt perc múlva kiderült.

– Von Trier úr érkezett önhöz – jelentette a portaszolgálat. – Felengedhetjük?

– Semmiképpen – válaszoltam, és kabátomat felkapva kirohantam a lift-hez.

Lars nem ment sehová, ott várt a kapuban, mint aki biztos abban, hogy úgyis jönni fogok. Karon ragadtam, és kirángattam az épületből, ügyet sem vetve tiltakozására. Ritkás szakálla felborzolódott a felháborodástól, a szőr-szálak úgy tekeregtek az arcán, mint az orsóférgék.

– Ezt is bele fogom írni! – hörögte. – Hogy agresszív vagy! Nem átallsz tettelegességhez folyamodni észérvek helyett!

– Itt már nem használnak az észérvek, úgy látom.

– Tök igazad van – mondta, minden átmenet nélkül lecsillapodva. – Az alkotási folyamatban nincs is helye észérveknek. Hagyjuk a picsába, fordítsuk meg az egészet, koncentráljunk az ideálokra és arra, hogyan roppannak össze a világ ostoba kereteinek kőszikláin. Amúgy erre céloztam azzal, hogy a művészet, ha nem hoz termést az életben, hatástalan.

– Nem tudom, Lars. Ez a film egyre kevésbé tetszik nekem.

– Nem is dolga tetszeni. Mi a gondod vele?

– Például az, hogy már nem merek mondani semmit neked, mert mindent beleírsz a forgatókönyvbe.

– Muszáj vagyok. Ez adja a művészi hitelességet. Te, a középpontban, minden sallang, díszlet és körítés nélkül.

– Pont ez az. Nem akarom az életemet filmként látni, úgy, hogy minden homályos részletet bevilágítasz.

– Pedig ebben vagyok a legjobb – győzködött Lars. – Senki más nem tenné meg ezt érted. Én igen. És tudod, miért? Mert szeretlek. Mindig beleszereztek a témáimba, és mindig meghalok, ha nem szeretnek viszont.

– Meghalsz?

– Meg. Csak a szeretet tarthat életben. Mi legyen, meg akarsz menteni, vagy sem?

– Te rohadék! Ezt csináltad a Hullámtörésben is.

– Na és, bejött, vagy sem? Kurvára bejött.

– Ja, be. Csak éppen a csaj behalt.

– De az nem én voltam – duruzsolta a fülembé. – A gonosz is munkál a világban, megállíthatatlanul. Nem én voltam, hanem ő, világos?

A lehelete pár centiről érte arcomat, és amikor felé fordultam, azonnal felismertem. Lars szakállában férgek tekeregtek, vizes szemeiben örület ült, párnás kezeire karmok nőttek. Ő volt a gonosz.

- Jön a hétvége – kacsintott rám. – Dolgozhatunk a forgatókönyvön.
- Anyámhoz megyek.
- Nagyszerű. Elkísérlek, és a hozzá fűződő viszonyodat is beleírom.

Jégkristályok képződtek a véremben az ötlettől, szívdobbanásonként megkészsereződtek, befonva mindent az utolsó hajszálerecskéig, de nem mutatam. Már tudtam, hogy csak egy dobásom van. Egyszerűen bólintottam, és hagytam, hogy Lars hazavigyen, útba ejtve egy hentest, ahol marhalábszárat vásároltunk a vacsorához, mivel nem szereti a gyorséttermi kaját.

Míg Lars főzött, én megnéztem egy filmjét.

- Miért pont ezt választottad? – kérdezte.
- Miért ne?
- Nem lesz étvágyad a vacsihoz.
- Csak mert egy sorozatgyilkos szerepel benne? Ne féltél te engem.
- Oké, te tudod.

A pörkölt, bár a dánok nem raknak bele paprikát, kiválóan sikerült. Evés közben a filmről beszélgettünk. Lars különösen büszkének tűnt erre az alkotására, részletesen elmagyarázta az egyes gyilkosságok bemutatásához fűződő alkotói víziót, nem hallgatva el a szándékolt mondanivaló és a rögzös fogadtatás közötti szakadékkal kapcsolatos tapasztalatait sem. Miután ígéretet tettem neki, hogy az alváson kívül semmi más érdemlegeset nem fogok aznap művelni, így nem marad le semmi lejegyeznielől, hazament, bár szívesebben aludt volna a kanapén.

Reggel szokás szerint a telefonom ébresztett, szapora pittyegéssel. A forgatókönyv negyedik változatánál tartottunk, aztán persze hívott Lars is, hogy lent vár a ház előtt, mikor indulunk már.

A kávé az autóban ittam meg, termoszból, annyira siettem. Lars vezetett, én mondtam az utat.

- Nem úgy volt, hogy anyukádhoz megyünk? – kérdezte, amikor elhagytuk a várost.
- Változott a terv. Van egy nyaralónk a Balatonnál. Ott lesz nagy családi összejövetel.
- Nem teljesen kihalt ilyenkor az a környék? Mindegy, én csak vezetek.

Larsot végül a hátsó kertben ástam el. Előtte egy piros autóemelővel vertem agyon, pont volt a csomagtartóban, és az este annyit beszélt arról, milyen sokat jelentett neki az elkövetés tárgyának eszmei értéke abban a jelenetben, hogy nem volt szívem megtagadni tőle. Utána szépen elrendeztem a végtagjait, művészien, betemettem, és szabad voltam.

Bámulatos, hogy valaki, aki ilyen filmeket csinál, milyen gyanútlan tud lenni.

A művészet, ha nem hoz termést az életben, hatástalan.

Az ötödik változatot, aminek megint én voltam a szerzője, ezzel a gondolattal indítottam.